

"אברהם אבינו"

רחוב יצחק הלוי 80 חולון. נוסד בשנת תרצ"ו. על ידי יוסף אביגני זצ"ל ובניו

כט תשרי תשפז. פרשת: בראשית. מפטירין: מחר חודש. התפילה במקום ראסט. גיליון 985.

הדלקת נרות: י"ב 17:58 ת"א 17:56 חיפה 17:57 באר שבע 17:58 צאת השבת: י"ב 18:48 ת"א 18:46 חיפה 18:47 באר שבע.

בשם ציבור המתפללים של בית הכנסת "אברהם אבינו",

אנו מביעים את השתתפותנו הכנה והעמוקה בעצמם של משפחת אזוראי ומשפחת אהרון היקרים, על פטירת אביהם היקר והנכבד, יחזקאל אהרון בן חזנה ז"ל.

אנו כואבים את כאב המשפחה בשעה קשה זו, ומתפללים כי הקב"ה ישלח לכם ולכל בני המשפחה כוח ונחמה, ויזכה אתכם לבריאות, לאריכות ימים ולבשורות טובות.

בְּלַע הַמָּוֶת לְנֶצַח, וּמָחָה ה' אֱלֹקִים דְּמָעָה מֵעַל כָּל פָּנִים.

יהי רצון שתהא נשמתו צרורה בערור החיים, וזכרו הטוב ומעשיו הטובים יהיו מליצי יושר עבור משפחתו וצאצאיו. המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, ולא תוסיפו לדאבה עוד. יהי זכרו ברוך.

פרשת בראשית

פרשת בראשית מתארת את בריאת העולם, את בריאת האדם, את חטא אדם וחווה, את קין והבל, את השתלשלות הדורות הראשונים ואת הידרדרות האנושות עד ימי נח.

התורה פותחת: בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. הקב"ה בורא את העולם בשישה ימים. ביום הראשון נבראים האור והחושך, ונקבעים היום והלילה. ביום השני נברא הרקיע, המבדיל בין המים. ביום השלישי היבשה מתגלה, הימים נקווים למקומם, והארץ מצמיחה דשא, עשב ועצים. ביום הרביעי נבראים המאורות: השמש, הירח והכוכבים. כדי להבדיל בין היום ובין הלילה ולשמש לאותות ולמועדים. ביום החמישי נבראים הדגים שבים והעופות שבשמים. ביום השישי נבראים בעלי החיים, ולבסוף האדם.

על האדם נאמר: נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ. האדם נברא בצלם אלוהים וקיבל את התפקיד: פָּרוּ ורָבוּ וּמְלְאוּ אֶת הָאָרֶץ וּבְשָׁתָהּ. הקב"ה מפקיד ביד האדם אחריות על העולם ועל הבריאה.

לאחר ששת ימי הבריאה מגיע היום השביעי: וַיְכַל אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלָאכָתּוֹ... וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. הקב"ה מברך את יום השביעי ומקדש אותו. מכאן יסוד קדושת השבת, יום של מנוחה וקדושה.

הקב"ה יוצר את האדם מעפר האדמה ונופח באפיו נשמת חיים: וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נֶשְׁמַת חַיִּים.

הקב"ה מניח את האדם בגן עדן ומצווה עליו לעבוד ולשמור אותו. ניתנת לאדם רשות לאכול מכל עצי הגן, מלבד: וּמִעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ.

הקב"ה אומר: לֹא טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבַדּוֹ. ואז בורא את חווה מצלעו של אדם. אדם אומר: זאת הפעם עצם מעצמי וּבִשָּׁר מִבִּשְׁרִי. ומכאן יסוד הקשר המיוחד בין האיש לאשתו: עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבִשָּׁר אֶחָד.

הנחש פונה אל חווה ומפתה אותה לאכול מעץ הדעת, שנאסר באכילה. חווה אוכלת מן הפרי ונותנת גם לאדם. מיד לאחר מכן הם מודעים לכך שהם עירומים ומתביישים. כשהקב"ה פונה אליהם, אדם וחווה מנסים להעביר את האחריות לאחרים. אדם אומר: הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִיא נָתַתָּה לִּי מִן הָעֵץ וְאָכַל. והקב"ה מעניש כל אחד בהתאם לחטאו. הנחש נענש, על גִּחְנֹךְ תֵּלַךְ וְעָפָר

תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, הַשְׁפֵּלָה וִירִידָה לַמַּדְרָגָה הַנְּמוּכָה ביותר. חווה נענשת בקשיי ההיריון והלידה, בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים וְאָדָם נִידוֹן לַעֲמָל וְלַעֲבֹדָה קָשָׁה: בְּזַעַת אָפִיךָ תֹּאכַל לֶחֶם. אדם וחווה גורשו מגן עדן, כדי שלא יאכלו גם מעץ החיים ויחיו לעולם. הקב"ה מציב את הכרובים ולהט החרב המתהפכת לשמור על דרך עץ החיים.

אדם וחווה מביאים לעולם שני בנים, קין והבל. קין עובד אדמה, והבל רועה צאן. שניהם מביאים מנחה לה'. הקב"ה שעה למנחת הבל, אך לא למנחת קין. קין מקנא באחיו, והקב"ה מזהיר אותו: לִפְתָּח חַטָּאת רֶבֶץ... וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ. אולם קין אינו מתגבר על קנאתו והורג את הבל. זהו הרצח הראשון המתואר בתולדות האנושות. הקב"ה שואל את קין: אֵי הֶבֶל אָחִיךָ? וקין משיב: הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי? ומכאן נולד אחד היסודות הגדולים של התורה: האדם אחראי גם לשלומו של הזולת. הקב"ה מעניש את קין בכך שהאדמה לא תוסיף לתת את כוחה, והוא יהיה: נֹעַ וְנָד תִּהְיֶה בָאָרֶץ. קין מבטא פחד שמא אחרים יהרגו אותו, והקב"ה נותן לו אות להגנה.

התורה ממשיכה ומונה את השתלשלות הדורות מאדם הראשון. לקין נולדים צאצאים, ובהמשך התורה מספרת על משפחות, ערים ובעלי מלאכה שונים.

לאחר קין והבל נולד לאדם בן נוסף: שֵׁת. ממנו נמשכת השתלשלות הדורות עד נח, והתורה מונה את הדורות: אדם, שת, אנוש, קינן, מהללאל, ירד, חנוך, מתושלה, למך ונח. התורה מתארת את אורכם המופלג של חיי האנשים בדורות הללו. על חנוך נאמר: וַיִּתְּהֵלךָ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹקִים וַאֲיֵנָּהוּ, פִּי לִקַּח אֹתוֹ אֱלֹקִים. זהו פסוק מיוחד המתאר את דבקו של חנוך בה'.

התורה מונה מי הוליד את מי וכמה שנים חי כל אחד מן הדורות. מתושלח הוא האדם שחי, על פי התורה, את מספר השנים הרב ביותר תשע מאות שישים ותשע שנה. למך קורא לבנו נח ואומר: זֶה יִנְחַמְנוּ מִפְּעֻשָּׁנוּ וּמִעֲצָבוֹן יְדֵינוּ. שמו של נח מבטא תקווה לנחמה ולשינוי.

לקראת סוף הפרשה התורה מתארת הידרדרות מוסרית חמורה: וַתִּמְלֹא הָאָרֶץ חָמָס. בני האדם מרבים בחטאים ובמעשים רעים, והחברה כולה הולכת ונשחתת. הקב"ה אומר: לֹא יִדּוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם. וּמוֹפִיעַ הַפֶּסֶק: וְהָיוּ יָמָיו מָאָה וָעֶשְׂרִים שָׁנָה. רש"י מפרש שאין זו הגבלה על אורך חיי האדם, אלא מאה ועשרים שנה של ארכה שנתן

הקב"ה לדור המבול כדי שישבו בתשובה. מכאן אנו למדים יסוד גדול: הקב"ה אינו ממנהר להעניש את האדם, אלא נותן לו זמן לתקן את מעשיו ולשוב אליו.

הפרשה מסתיימת בפסוק: וְנָתַן מֶצֶא חֵן בְּעֵינֵי ה'.

המסר המרכזי של פרשת בראשית

פרשת בראשית היא סיפור היסוד של האנושות. היא מלמדת אותנו: הקב"ה ברא את העולם. האדם נברא בצלם אלוהים. האיש והאישה הם שותפים בבניין הבית. האדם יכול לבחור בין טוב לרע.

האדם אינו יכול תמיד להאשים אחרים במעשיו.

קנאה שאינה נשלטת עלולה להביא לאסון.

גם לאחר חטא וכישלון, אפשר להמשיך ולהשתנות.

נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ בְּדְמוּתֵנוּ

לא אמר נעשה צדיק, חסיד, או רב, אלא אדם. קודם כל תהיה אדם, בצלם אלוהים. וכן נאמר במשנה: לעולם יהא אדם, ירא שמים. קודם כל אדם ואחר כך, ירא שמים.

ויקח אחת מצלעותיו

מדוע צריך היה הקב"ה לקחת צלע מהאדם, לצורך בריאת האשה, ולא יצר אותה מאדמה, כפי שיצר את האדם?

מתרץ הספורנו: כאשר הקב"ה יצר את האדם מעפר, הוא בחר את העפר המובחר ביותר, שיהיה ראוי להיות החומר ליצירת האדם, לפיכך, כאשר רצה הקב"ה ליצור את צורת הנקבה, שתהיה כמעט דומה לאדם, היה ראוי לקחת קצת מהחומר ממנו עשוי האדם, לכן לקח אחת מצלעותיו.

חודש חשוון-החודש שאחרי החגים

חודש חשוון הוא חודש מיוחד. אחרי חודש תשרי העמוס בחגים, בתפילות, בסליחות, בשמחה ובהתרוממות רוח, מגיע חודש חשוון, חודש שאין בו חג מרכזי. לכן חז"ל והמסורת מכנים אותו לעיתים מרחשוון.

לכאורה, דווקא כאן מתחילה השגרה: אין תקיעות שופר, אין צום, אין סוכה, אין ארבעת המינים ואין ריקודים עם ספרי התורה. אבל אולי דווקא בכך טמון המסר הגדול של החודש. קל מאוד להתעורר בראש השנה, להתרגש ביום הכיפורים, לשמוח בסוכות ולרקוד בשמחת תורה. האתגר האמיתי הוא לקחת את כל אותה התעוררות ולהכניס אותה אל חי היום יום.

בחודש תשרי קיבלנו כוחות חדשים. בחשוון אנו נבחנים בשאלה: מה עשינו עם הכוחות שקיבלנו? האם ההחלטה שקיבלנו ביום הכיפורים נשארה איתנו? האם התפילה השפיעה עלינו? האם השמחה של שמחת תורה ממשיכה גם ביום רגיל? בחודש חשוון אין בו חג גדול, כי התורה מלמדת אותנו שכל יום יכול להיות חג של עבודת ה'.

מדוע נקרא החודש מרחשוון?

יש כמה הסברים לשם מרחשוון. אחד ההסברים המקובלים במסורת הוא שהמילה מר, משמעותה טיפה, על שם טיפות המים והגשמים שמתחילים לרדת בתקופה זו. הסבר נוסף, מר, פירושו מרירות, משום שאין בחודש הזה חג או מועד מיוחד. אבל אפשר לומר: גם אם חודש חשוון נראה לכאורה מר, הוא יכול להפוך למתוק מאוד, אם נדע למלא אותו בתורה, בתפילה, בחסד ובמעשים טובים.

חודש הגשמים: חשוון קשור במיוחד לתחילת עונת הגשמים בארץ ישראל. בתפילת מוסף של שמיני עצרת אנו מתחילים להזכיר: מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם. אך את בקשת הגשמים בברכת השנים מתחילים רק ב-ז

במרחשוון: וְנָתַן טַל וּמָטָר לְבָרְכָהּ. חז"ל תיקנו להמתין עד ז' במרחשוון כדי לאפשר לעולי הרגל שעלו לירושלים בחג הסוכות לשוב לבתיהם לפני תחילת הגשמים. וכמה יפה הדבר: דווקא בחודש שאין בו חג גדול, אנו מתחילים לבקש את אחד הדברים החשובים ביותר לקיום החיים, גשם. הגשם מזכיר לנו שלא הכול נמצא בידינו. האדם זורע, חורש ועובד, אבל הוא עדיין תלוי בברכת שמים.

הגשם הוא משל מצוין לעבודת ה'. טיפה אחת נראית קטנה וחסרת משמעות. עוד טיפה ועוד טיפה ולבסוף אדמה מתמלאת מים, השדות מצמיחים יבול, והעולם כולו מתחדש. כך גם בחיים: מעשה חסד קטן, עוד תפילה, עוד פרק תהילים, עוד שיעור תורה, עוד ויתור, עוד מילה טובה. כל מעשה בפני עצמו נראה קטן, אבל כשמצברים אותם יחד, הם בונים אדם גדול. משל למה הדבר דומה? אדם אחד שאל את הרב: רבי, אני מקבל על עצמי בכל שנה בראש השנה הרבה קבלות, אבל כעבור זמן אני חוזר להרגלים הישנים. מה עליי לעשות? השיב לו הרב: אל תקבל על עצמך עשרה דברים. קבל דבר אחד קטן, אבל תקיים אותו. שאל האיש: וזה מספיק? אמר לו הרב: כשיורד גשם, לא טיפה אחת משקה את השדה. אבל אם הטיפות ממשיכות לרדת, בסופו של דבר הכול מתמלא. זהו חודש חשוון. לא התלהבות גדולה של יום אחד, אלא התמדה קטנה בכל יום.

חודש חשוון מלמד אותנו שיעור גדול: הגדולה של האדם אינה נמדדת רק ברגעים הגדולים והמרגשים של חייו, אלא דווקא בימים הפשוטים שבהם איש אינו רואה אותו. אחרי שהחגים מסתיימים, מתחילה העבודה האמיתית.

יהי רצון שנזכה לקחת מתשרי את כל הקדושה, האמונה והשמחה שקיבלנו, ולהכניס אותן אל חודש חשוון ואל כל השנה. ונזכה לבשורות טובות, לבריאות, לפרנסה טובה, לשפע ברכה, ולגשמי ברכה בעיתם. וְנִתְּנִי גֶשֶׁמִּיכֶם בְּעֵתָם, וְנִתְּנָה הָאֶרֶץ יְבוּלָהּ. חודש טוב ומבורך. הידעת?

הדברים הראשונים שאומר אדם הראשון לאחר בריאת האישה הם: זֹאת הָפַעַם עָצָם מְעַצְמִי וּבִשְׂרָ מִבְּשָׂרִי. הפסוק מבטא את הקשר המיוחד ואת הקרבה שבין האיש לאשתו. עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה

מי שהורס לי את החלומות הכי גדולים של החיים, זה השעון המעורר.

זמני התפילות

17:45	תפילת מנחה ערב שבת קודש פרשת בראשית
21:30	שיעור לנשים בהנחיית הרבנית נופר
07:00	תפילת שחרית של שבת קודש
13:00	שיעור תהילים לבנות בהנחיית הרבנית נופר
14:00	שיעור תהילים לבנים בהנחיית הרבנית נופר
15:00	שיעור על הזוהר הקדוש עם חכם משה שושן
16:00	שיעור עם חכם עזרא עייני
17:00	תפילת מנחה של שבת קודש
18:30	תפילת ערבית של מוצאי שבת קודש
06:30	תפילת שחרית בימי חול (הודו)
17:55	תפילת מנחה בימי חול

לאחר תפילת מנחה דבר תורה מפי יצחק שלום כהן

ליקט וערך עבד ה' יצחק שלום כהן
דוא"ל: ytzcak@gmail.com